

OPERATIVNI SPORAZUM O EKSHUMACIJAMA I RAŠČIŠĆAVANJU NEPOKOPANIH POSMRTNIH OSTATAKA

Sarajevo, 4. septembar 1996.

Pod pokroviteljstvom Glavnog Zamjenika Visokog predstavnika Ambasadora Steiner-a, Predsjednik Zubak, Premijer Muratović i Predsjednik Skupštine Krajišnik, sreli su se u Sarajevu 4-tog avgusta da ponovo potvrde svoje obaveze preuzete 25-tog juna ("Mjere koje se tiču pritvaranja zatvorenika, traganja za neregistrovanim nestalim licima i ekshumacija", Aneks 1.) i da preuzmu odgovornost za implementaciju sporazuma postignutih u oblasti ekshumacija.

Strane su se složile da je od odlučujućeg značaja da rade zajedno na ovim hitnim pitanjima da bi se urgentno reagovalo na opravdanu brigu porodica nestalih. Shvatajući da je zajednički proces ekshumacija zaustavljen već nekoliko sedmica, Strane su odlučile da proces mora ponovo otpočeti prije kraja ove sedmice, i dogovorile su se da daju instrukcije svojim odgovornim službenicima da preuzmu neophodne korake da bi se ispunile obaveze koje se tiču ekshumacija i raščišćavanja nepokopanih posmrtnih ostataka.

Radi toga, Strane upućuju svoje zvaničnike da nadgledaju provođenje sljedećih principa u svojim budućim ekshumacijama i aktivnostima raščišćavanja:

1. Biće određena preliminarna lista prioritenih lokaliteta, uključujući i bilo koji lokalitet na kome rad još uvijek nije završen.
2. Pema preliminarnoj listi prioritetnih lokaliteta, procjenu svakog lokaliteta vršiće združeni tim sastavljen od zainteresovanih Strana, da bi se verificovala precizna lokacija masovne grobnice ili terena sa nepokopanim posmrtnim ostacima, i da bi se ustanovila situacija vezano za mine. Ukoliko je to potrebno, tim može odrediti alternativnu lokaciju za ekshumaciju i aktivnosti raščišćavanja i slijediti istu proceduru.
3. Kada se finalizira lista lokaliteta, biće uspostavljen vremenski raspored, u skladu sa mišljenjem eksperata Zajedničke ekspertne komisije za ekshumacije.
4. Strane će usvojiti priložene principe koji se tiču sastava timova koji će vršiti ekshumacije odnosno radove na raščišćavanju i vremenske rokove za podnošenje takvih lista (Aneks 2).
5. Da bi se osigurao pristup lokalitetima, kompetentne vlasti će obezbijediti i omogućiti neometano putovanje zajedničkog tima.

Strane će dati instrukcije članovima njihovih Državnih komisija da se sastanu 6-tog septembra u Uredu Visokog predstavnika, da bi se odredila prva preliminarna lista lokaliteta. Sa namjerom da se zajednički proces ekshumacija obnovi, učesnici su se obavezali da lično nadgledaju ovaj proces.

Pravila ekshumacija i raščišćavanja nepokopanih posmrtnih ostataka

1. Strana čije vlasti kontrolišu područje gdje će se obaviti ekshumacija ili raščišćavanje će obezbijediti sigurnosti i pristup timovima za deminiranje, ekshumaciju i evakuaciju. Strane će od kompetentnih međunarodnih institucija zatražiti da im pomognu u organizovanju aktivnosti deminiranja.
2. Zainteresovana Strana će dostaviti listu članova tima Strani čije vlasti kontrolišu područje gdje će se odvijati ekshumacija odnosno raščišćavanje, najmanje tri dana unaprijed.
3. Ova lista će biti sastavljena od ne više od četiri patologa i njihovih asistenata, deset članova Državne Komisije (uključujući članove porodica odnosno svjedoke, ukoliko je to potrebno), i dvadeset radnika (isključujući članove porodica i moguće svjedoke). Osobe optužene za ratne zločine ne mogu biti uključene.
4. Strana čije vlasti kontrolišu područje gdje će se održati ekshumacija ili raščišćavanje, obavijestit će drugu Stranu ukoliko lista ne ispunjava ove zahtjeve, u roku od 24 sata nakon primitka liste.
5. Pregovarati o listi može samo član Državne Komisije; lokalnoj policiji biće izdate instrukcije da tretiraju listu kao konačnu.
6. Zainteresovana Strana može sa sobom ponijeti jednu TV kameru i povesti kamermane i dva novinara na lokalitet; neće biti nikakvih ograničenja za prisustvo ostalih predstavnika medija.
7. Kada se posmrtni ostaci identifikuju, sve Strane će ispoštovati želje rodbine vezano za mjesto i ceremoniju pokopa. Što se tiče neidentifikovanih ostataka, vlasti će poštovati, onoliko koliko je to moguće, želju većinske zajednice za koju se pretpostavlja da joj je preminuli pripadao. U ovim slučajevima, odgovarajuće vlasti biće odgovorne za pristojan pokop, bilo privremeni ili stalni.